

РЕГІОНАЛЬНИЙ ВИМІР ФІНАНСОВО – ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМНИЦТВА

Федорчук О.М. – доцент кафедри історії і права, к.е.н., доцент,
ДВНЗ «Херсонський ДАУ»

Петько В.М. – ст. викл. кафедри історії і права, ст. викл.,
ДВНЗ «Херсонський ДАУ»

Безпека підприємництва є однією із складових частин фінансово - економічної безпеки держави. Остання складається з багатьох напрямів організаційно-управлінської діяльності держави, в тому числі і зі створення сприятливого клімату для розвитку підприємницької діяльності, і на цій основі забезпечення різноманітних потреб суспільства, різних верств населення та окремого громадянина. Найпершою потребою особи, різних груп населення та суспільства в плані економічної безпеки є захист від кримінальних економічних посягань на їх свободу, майно та інтереси.

Фінансово - економічну безпеку підприємництва необхідно розглядати лише з погляду системного підходу. Відповідно до цього формується єдина мета, узагальнюються функції, методи, засоби та форми фінансування діяльності з її забезпечення, перелік суб'єктів і об'єктів системи. Системний підхід дозволяє, по-перше, обґрунтувати сутнісні характеристики цієї економічної категорії; по-друге, усвідомити її взаємообумовленість із широким діапазоном економічних, соціальних, історичних, політичних, культурних, географічних, ресурсних та інших факторів розвитку соціально-економічної системи. Вивчення безпеки підприємництва з погляду управління нею на макро-, мезо- та субрегіональному рівнях, а також у галузево - секторальному вимірі об'єктивно доводить існування специфічних рис цієї системи. Робота у цьому напрямі дозволяє уточнити концептуальні засади цього поняття та доповнити їх галузевою і регіональною специфікою. Галузевий аспект повинен забезпечувати захист інтересів суб'єктів системи в межах конкретної галузі, сектора та сфери бізнесу з врахуванням рівня його монополізації, форм конкуренції, існуючої практики захисту суб'єктів підприємницької діяльності, галузевих програм підтримки та розвитку бізнесу і т.і.

Вважаємо, що актуальність дослідження економічної безпеки підприємництва у галузевому вимірі посилюється також існуванням негативних наслідків ринкової трансформації економіки та їх впливом на існуючий стан і подальший розвиток окремих галузей економіки. Зокрема, такими наслідками є скорочення обсягів виробництва продукції, порушення виробничих та коопераційних зв'язків, низький рівень показників ефективності та продуктивності, значний рівень фізичного і морального зносу матеріально-технічної бази підприємств, нестача оборотних коштів, низький рівень конкурентоспроможності продукції і, як наслідок – підприємств більшості галузей економіки внаслідок високого рівня їх матеріало- та енергомісткості, низького рівня впровадження інновацій та застарілої техніко-технологічної бази, зниження рівня платоспроможного попиту.

Окремим аспектом проблеми вивчення регіональних особливостей фінансово - економічної безпеки підприємництва є усвідомлення того, що його роль (зокрема малого і середнього бізнесу) є особливо ваговою у забезпеченні соціально-економічного розвитку на місцевому рівні. Підприємництво є засобом участі людей в суспільно-економічному житті, існування та стимулом до самовдосконалення, найдемократичнішим суспільним інститутом. Особливо це відчутно на місцевому рівні, де внесок підприємництва (зокрема малого, який ще називають «бізнесом місцевого значення») в економіку і, найголовніше, у створення робочих місць відіграє важливу роль. Розвиток підприємництва є свідченням демократичності основ управління місцевим розвитком у більшості країн світу підприємництво розглядається й як один з чинників економічної безпеки соціально-економічних систем нижчого рівня.

Сприяння розвитку та забезпечення економічно безпеки підприємництва є більш ефективним безпосередньо на регіональному та місцевому рівнях, а, отже, і формування належної її системи, враховуючи фінансування заходів, більш доцільно «передавати» з центрального на регіональний та субрегіональний рівні ієрархії управління економікою, що, в свою чергу, зумовлює посилення значення місцевих органів влади як ключового суб'єкта системи економічної безпеки бізнесу.

Варто зазначити, що джерелами ресурсного (у тому числі фінансового) забезпечення реалізації заходів з розвитку системи економічної безпеки підприємництва регіону повинні стати кошти державного та місцевих бюджетів, проте за консолідованої участі підприємств та інтеграційних форм підприємництва, громадських інституцій, за рахунок чого з'являється можливість розвитку повноцінно інфраструктури економічної безпеки підприємництва міст та територій регіону.

Разом з тим політика зміцнення економічної безпеки підприємництва регіону повинна проводитись з урахуванням галузевої структури економіки та особливостей тих секторів економіки, в яких існує потенціал щодо розвитку з урахуванням рівня конкуренції, наявності суб'єктів природних монополій, особливостей геополітичного розташування, місцевих традицій, економічних зв'язків з іншими регіонами, стратегічних орієнтирів. З урахуванням цих особливостей розробляється перелік базових функцій та заходів системи економічної безпеки підприємництва, спрямованих на формування повноцінної інфраструктури фінансово - економічної безпеки, підвищення ефективності суспільного виробництва використання ресурсного забезпечення, створення на місцевому рівні соціальних, економічних, організаційних, інформаційних та правових умов захисту підприємництва від кримінальних та дискримінаційних дій, рейдерства, порушення принципів ділової етики, зазіхань на фізичну безпеку підприємців і т.і.

Необхідно зазначити, що проблема забезпечення економічної безпеки підприємництва є особливо актуальною для реального сектора економіки (промисловість, сільське господарство, будівництво, транспорт). Від рівня розвитку цих галузей економіки залежить як характер, так і темпи економічного зростання держави. Водночас, в умовах посттрансформаційного

етапу розвитку економіки, значних економічних реформ занепад (неналежний розвиток) галузей реального сектора економіки породжує широкий спектр загроз та ризиків безпеки національної економіки. Йдеться про недосконалість і нерациональність структури промисловості, критичний рівень зносу основних засобів, недостатність інвестиційно-інноваційної активності, низький рівень конкурентоспроможності продукції, недостатню роль аграрного сектору, яку він відіграє у реальному секторі економіки і, як наслідок – низьку динамічність розвитку базових галузей економіки.

Розвиток АПК та його галузей значною мірою визначає продовольчу безпеку країни, отже, до індикаторів фінансово - економічної безпеки підприємництва цього сектора економіки мають бути внесені: інтегральні показники соціально-економічного розвитку галузей промисловості, які забезпечують АПК засобами виробництва; рівень індустріалізації та інтенсифікації виробництва у сільському господарстві та інших важливих секторах АПК; рівень розвитку виробничої інфраструктури (заготівель, транспортування, зберігання, переробки сільськогосподарської сировини та реалізації кінцевої продукції).

З наведеного можна зробити висновок про те, що в умовах ринкової системи господарювання, а також докорінних суспільних, соціально-економічних, політичних та інших змін в країні, рівень сприятливості фінансово – економічного середовища підприємництва значно різниться за регіонами країни, а також на субрегіональному рівні. Це унеможливує формування ефективної системи забезпечення економічної безпеки підприємництва країни загалом. На наше переконання, лише вирівнювання економіко-правових передумов ведення підприємницької діяльності в межах всієї території країни, а також забезпечення поєднання рішень, які приймаються суб'єктами управління системою економічної безпеки підприємства у регіонах країни, із загальнодержавною стратегією спроможне гарантувати створення і функціонування ефективних механізмів зміцнення економічної безпеки підприємства.

Література:

1. Васильців Т. Г. Напрями підвищення рівня конкурентоспроможності підприємства на ринку споживчих товарів / Тарас Григорович Васильців // Вісн. Львів. комерц. акад. Сер. екон. – Л., 2006. – № 13. – С. 359-365.
2. Камлик М. І. Економічна безпека підприємницької діяльності. Економіко-правовий аспект : навч. посіб. / М.І.Камлик. – К. : Атіка, 2005. – 431 с.
3. Капаруліна М. С. Максимізація Горська О. В. Структура економіки України як фактор економічної безпеки / О.В. Горська // Регіональна економіка. – 2002. - № 3. – С.61-68.